

Datum
 2020-11-17

Svea Hovrätt

STOCKHOLMS TINGSRÄTT
 Avdelning 2, Konkursenheten

INKOM: 2020-11-17
 MÅLNR: K 11785-19
 AKTBIL: 45

SVEA HOVRÄTT

INKOM: 2020-11-19
 MÅLNR: Ö 12841-20
 AKTBIL: 1

KLAGANDE

Staten genom Kronofogdemyndigheten i egenskap av tillsynsmyndighet i konkurser (TSM), 106 65 Stockholm.

MOTPART

Konkursförvaltaren Emma Berglund, Advokatfirman Schjødt, Box 715, 101 33 Stockholm.

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Stockholms tingsrätts beslut av den 27 oktober 2020 i ärende K 11785-19

SAKEN

Ansökan om konkurs; nu fråga om avskrivning m.m.

YRKANDE

TSM yrkar att hovrätten meddelar prövningstillstånd och, med ändring av tingsrättens beslut i den delen det avser kostnadsersättningen, bestämmer förvaltarens kostnadsersättning till 1563 kr exklusive mervärdesskatt.

UTVECKLING AV TALAN

När en konkurs skrivs av med stöd av 10 kap 1 § konkurslagen ska rätten bestämma kostnadsersättning, samtidigt som arvudet till förvaltaren bestäms. Kostnadsersättning kan utgå för kostnader som avses i 14 kap 1 § första stycket första punkten konkurslagen, men inte för andra skulder som boet har ådragit sig (massakostnader)¹. Enligt TSM:s uppfattning har emellertid tingsrätten i det överklagade beslutet fastställt kostnadsersättning för en massakostnad, vilket är fel.

¹ Se NJA 2009 s. 823 I och II.

TSM hänvisar till sitt yttrande av den 21 augusti 2020. Därutöver får följande anges.

1. Kostnader som är hänförliga till omhändertagande av konkursbolagets tillgångar är typiska massakostnader. En banks avgift för att öppna ett konto till de medel som konkursboet har omhändertagit är inget undantag. Den grundläggande principen kan inte frångås endast för att det är vanligt förekommande med likvida medel i konkurser.
2. En konkursförvaltare kan välja mellan att ha boets medel insatta på bank i boets namn eller i förvaltarens eller förvaltarbyråns namn såsom klientmedel². Om en konkursförvaltare sätter in medel på ett bankkonto i boets namn och för dess räkning så är *boet borgenär* till kontofordringen, se p. 3 och 4 i NJA 2014 s. 935. Detta måste enligt TSM innebära att boet är *gäldenär* i förhållande till en eventuell avgift för kontot (enligt definitionen av massakostnader i 14 kap 2 § konkurslagen: ”andra skulder som boet har ådragit sig”).
3. Syftet med bestämmelsen i 7 kap 18 § konkurslagen är att förvaltaren ska placera medel på ett för boet ekonomiskt förmånligt sätt (och enligt lagtexten endast i den mån medlen inte behövs till betalning av löpande utgifter). En förvaltare som försummar att göra boets medel räntebärande kan genom en klander- eller skadeståndstalan åläggas skyldighet enligt 17 kap 1 § konkurslagen att ersätta boet de uteblivna räntebeloppen³. Skyldigheten att göra pengarna räntebärande kan enligt TSM inte få till följd att åtgärden att öppna ett konto ska anses vara obligatorisk. Snarare skulle bestämmelsen kunna vara ett incitament till förvaltaren att välja en bank som inte tar någon avgift för att öppna konto till boet.
4. Det finns således ingen koppling mellan skyldigheten att göra pengar räntebärande (vilket för övrigt måste vara svårt idag), eller skyldigheten att hålla medlen avskilda, och bankavgiftens status som konkurskostnad. Jämför NJA 1999 s. 358, där kostnader för försök att sälja en fastighet inte ansågs vara konkurskostnader trots att HD konstaterade att det i princip föreligger en skyldighet för förvaltaren att realisera egendom (enligt 8 kap 6 § konkurslagen)⁴. TSM menar att tingsrätten i det överklagade beslutet blandar ihop obligatoriska åtgärder med andra åtgärder som det åligger förvaltaren att vidta.

² Enligt artikeln i Tillsynsnytt nr 2 2017 anger TSM:s ekonomnätverk att ett särskilt bankkonto ska öppnas för boet i de fall de omhändertagna medlen överstiger taxebeloppet.

³ Se kommentaren till 7 kap 18 § konkurslagen.

⁴ Se även NJA 2006 s. 662 där kostnader för sanering av miljöfarligt avfall ej ansågs vara konkurskostnader, trots att förvaltaren ansågs ha en skyldighet enligt miljöbalken att ta hand om egendomen.

5. Avslutningsvis vill TSM poängtera att även om det är principiellt viktigt att fastställa att bankavgiften är en massakostnad som det inte kan utgå kostnadsersättning för, torde det inte ha någon praktiskt betydelse för konkursförvaltningen. TSM har inte några synpunkter på att förvaltaren öppnar ett bankkonto och betalar eventuell avgift för detta i de fall kontot behövs för att omhänderta likvida medel. I en konkurs som avslutas med avskrivning får detta som effekt att det subsidiära ansvaret för konkurskostnaderna ökar i motsvarande mån. Detta är dock något som accepteras när utläggerna har varit nödvändiga för att förvaltaren skall kunna fullgöra sina i lag stadgade åligganden, jämför NJA 1999 s 358.

PRÖVNINGSTILLSTÅND

Ändringsdispens

I första hand görs gällande att prövningstillstånd ska meddelas eftersom tingsrätten kommit till fel slutsats vad gäller den principiellt viktiga frågan om vilket slags kostnad boets avgift för bankkonto är (konkurs- eller massakostnad), vilket medfört att tingsrätten fastställt kostnadsersättning för en massakostnad.

Tingsrättens beslut innebär att i stort sett alla kostnader som följer av förvaltaruppdraget ska anses vara konkurskostnader, något som motsägs av HD:s uttalanden i NJA 1999 s 358. Tingsrättens beslut synes böttna i en sammanblandning av begreppen obligatoriska åtgärder och förvaltarens skyldigheter. Tingsrättens tolkning skulle i förlängningen kunna innebära att alla kostnader som förvaltaren anser sig skyldig att ådra konkursboet ska bedömas som konkurskostnader.

Prejudikatsdispens

Frågan om huruvida boets avgift för bankkonto ska fastställas som konkurskostnad har varit uppe till prövning av flera tingsrätter, som dock har kommit fram till sinsemellan motstridiga beslut. Kostnaden är dessutom numera vanligt förekommande i konkurser. Det skulle således behövas ett klargörande av rättsläget genom ett avgörande av högre rätt. Prövningstillstånd ska därför meddelas även av prejudikatsskäl.

Ylva Nohre